

ŠANSZA ZA RAZVOJ LEX SPORTIVA U SRBIJI? VEĆE ZA REŠAVANJE SPOROVA FUDBALSKOG SAVEZA SRBIJE KROZ PRIZMU IZMENJENOG POSLOVNIKA O RADU VEĆA

Sažetak

Ostavljajući u potpunosti po strani razmatranja o opaskama javnosti o (ne)funkcionalnosti Fudbalskog saveza Srbije (FSS), ova organizacija je objavila novi Poslovnik o radu Veća za rešavanje sporova (Veće) FSS (Poslovnik). Ovaj rad ima za cilj da čitaocima pruži utalitaristički pregled odredaba i mehanizama predviđenih novim Poslovnikom, kroz osvrt na njegova rešenja kao šansu za razvoj sportskog prava, odnosno lex sportiva u Republici Srbiji, uz osvrt na pojedina uprednopravna rešenja. Cilj rada bio je da, s jedne strane, predstavi Poslovnik i njegova rešenja, a s druge strane, ukaže na razvojne mogućnosti, prevashodno uzimajući u obzir značaj pravila sadržanih u Poslovniku, a koji značaj proizlazi iz obima nadležnosti FSS, s jedne strane, a možda još značajnije, iz procedure pred Većem, kao neophodnog koraka za ishოდovanje (konačne) odluke pred Sportskim arbitražnim sudom sa sedištem u Lozani (CAS), s druge strane.

Ključne reči: Lexsportiva, Fudbalski savez Srbije, Veće za rešavanje sporova Fudbalskog saveza Srbije, Poslovnik o radu veća za rešavanje sporova Fudbalskog saveza Srbije, sportsko pravo

1. UVODNE NAPOMENE

Poslovnik o radu Veća za rešavanje sporova („Veće“) Fudbalskog saveza Srbije („FSS“) donet je dana 02.02.2022. godine, na sednici Izvršnog odbora FSS („Poslovnik“), a nakon stupanja na snagu Poslovnika¹, njegove odredbe primenjuju se na sve sporove koji su započeti pred Arbitražnim sudom FSS (čiju nadležnost u potpunosti preuzima Veće), koji nisu okončani do dana stupanja na snagu Poslovnika, uz izričito predviđanje pravila o temporalnom važenju ovog opšteg akta²,

* Autor je diplomirani pravnik sa položenim pravosudnim ispitom u Republici Srbiji LLB, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, kao i advokat upisan u imenik Advokatske komore Beograda, mitarsimonovic@gmail.com.

¹ Čl. 38 Poslovnika, Službeni list FSS “Fudbal”, br. 02/2022

² Posmatrajući Poslovnik kao pravni akt i izvor procesnopравnih normi, retroaktivnost odnosno retrospektivnost u primeni može se okarakterisati kao izuzetak od pravila. Ostavljajući u potpunosti po strani sva druga pitanja, a

navodeći da će svi postupci početi ispočetka i rešavati se u skladu sa odredbama ovog Poslovnika³. Dajući čitaocu ovog rada određena očekivanja na samom početku, ali i određujući donekle samom autoru granice domašaja ovog rada, celishodno je već ovde ukazati da je namera autora da najpre prikaže novoustanova rešenja Poslovnika i značenje tih rešenja u sistemu pravila koje Veće primenjuje, uz osvrt na razvojne šanse *lex sportiva* u Srbiji.

Najpre, u nastavku, autor će izložiti celine ovog rada, u cilju omogućavanja čitaocu što boljeg razumevanja njegovog domašaja. Naime, odmah nakon ovih uvodnih napomena, autor će se načelno osvrnuti na pojam i sadržinu pojma *lex sportiva* koji će se upotrebljavati u ovom radu (odeljak br. 2.), a zatim nadovezati sa ustrojem i nadležnostima FSS (odeljak br. 3.) nakon čega će odmah uslediti analiza izmena i dopuna Poslovnika, po njegovim celinama (odeljak br. 4.), a naposljetku, autor će nastojati da kroz izložena pravila Poslovnika i rešenja koja Poslovnik sadrži, izloži zapažanja o potencijalu i razvojnim šansama za sportsko („fudbalsko“) pravo u Republici Srbiji, koji će služiti umesto zaključka (odeljak br. 5).

2. ZNAČENJE I UPOTREBA POJMA I TERMINA *LEXSPORTIVA* (UOPŠTENO, ALI PRE SVEGA U OVOM RADU)

Držeći se sportskog duha, nećemo se baviti kategorijom niti reći da je nešto nemoguće, ali bez rezerve možemo reći da će uvek biti teško definisati *lex sportiva*⁴. Zarad identifikacije sadržine i obima pojma koji obuhvata termin *lex sportiva* koji se uopšteno koristi naspram onog koji se ovde delimično obrađuje, neophodno je opisati granice značenja pojma *lex sportiva* koje će autor koristiti u ovom radu. Naime, uopšteno posmatrano, osnovno značenje *lex sportiva*, koje se neretko koristi u kolokvijalnom govoru, a koje predstavlja njegovo značenje u najširem smislu, jeste ono koje podrazumeva *lex sportiva* kao celokupno sportsko pravo. Neretko se u modernoj teoriji sportskog prava govori i o postojanju globalnog sportskog prava, što bi predstavljalo pravo koje se primenjuje u sportskoj sferi, i to od strane međunarodnih institucija, uz to da se pravi i razlika u odnosu na međunarodno sportsko pravo (ono međunarodno sportsko pravo koje primenjuju i nacionalni sudovi)⁵. Tradicionalistički posmatrano, iz ugla formalno-materijalne teorije prava, pojam *lex sportiva*, po najširem shvatanju, obuhvata upravo celokupno sportsko pravo odnosno norme koje regulišu materiju sporta u celosti tj. sportsko pravo u objektivnom smislu. Sportsko pravo u objektivnom smislu predstavlja skup normi

među njima i pitanje ocene ustavnosti i zakonitosti takvog rešenja donosioca ovog pravnog akta u smislu opštih pravila o povratnom dejstvu opštih akata, ovakav stav donosioca ovog opšteg pravnog akta daje snažan signal „stake holder-ima“ o njegovoj uverenosti u boljitak koji će doneti njegova pravila, i postavlja osnov za stvaranje unifikovane prakse u njegovoj budućoj primeni.

³ Čl. 37, st. 1 Poslovnika

⁴ ASSER International Sports Law Series, Frans de Weger – The Jurisprudence of the FIFA Dispute Resolution Chamber TMC Asser Press, 2016, 484.

⁵ S. Andonović, „Pravo na sport kao ljudsko pravo“, *Strani pravni život*, 3/2017, 131, u fusnoti 2, gde autor citira K. Foster, „Is There a Global Sports Law?“ *Entertainment Law*; Vol.2, No.1, Spring 2003.

koji regulišu materiju sporta. Idući dalje u analizu, definisanje termina „sport“ je učinjeno u Preporuci Komiteta Ministara Saveta Evrope br. R (92) 13 Rev⁶, a po ugledu na tu definiciju, čini se da je uzima u obzir i Zakon o sportu⁷. Uzimajući u obzir pojmove pozitivnih propisa, sportskim pravom u objektivnom smislu su regulisani (kao sadržani u materiji sporta) i, između ostalog, sportske aktivnosti, sportske delatnosti, sportska rekreacija, subjekti sportskog prava, kao i sportska industrija u celosti. Zatim i dalje, u jednom užem smislu, *lex sportiva* predstavlja skup normi koje su iznedrile internacionalne sportske federacije i organizacije i generalni pravni principi koji se primenjuju u sportskom pravu. U još užem smislu, *lex sportiva* se posmatra i definiše i negativno, naspram pojma *lex ludica*, koji obuhvata skup distinktivnih principa odnosno normi koji su u celosti jedinstveni sportu, u smislu da ovaj pojam i termin služi svrsi da odvajaja pojedine principe odnosno norme inherentno svojstvene sportu od drugih opštih, eksternih principa odnosno normi, koji se primenjuju u sportskom kontekstu, a koji skup opštih i posebnih principa odnosno normi konstituise sadržinu pojma *lex sportiva*, uz napomenu da se ova upotreba pojma i termina *lex sportiva* koristi i radi pravljenja razlike i identifikovanja veoma teško uhvatljivih koncepta, kao što je npr. sportu svojstven „duh igre“⁸. Ostavljajući po strani pitanje da li *lex sportiva* zavređuje poseban pojam i termin u nomenklaturi pravne jurisprudencije kao izlišno⁹, ovde ćemo pojam i termin *lex sportiva* upotrebljavati u njegovom značenju koje podrazumeva sportsko pravo u objektivnom smislu, kako je gore opisan, uz izričito napominjanje kada je pojam i termin *lex sportiva* upotrebljen u nekom od drugih, gore navedenih značenja.

3. USTROJSTVO I POLOŽAJ VEĆA ZA REŠAVANJE SPOROVA FSS U STRUKTURI FSS

Najpre, za ispravno razumevanje nadležnosti, pravne prirode Veća i pravne prirode odluka Veća, potrebno je sagledati FSS kao organizaciju u pravnom poretku Republike Srbije. FSS je, po svojoj pravnoj formi, sportsko udruženje, osnovano u skladu sa Zakonom o sportu¹⁰, i to nacionalni granski sportski savez,

⁶ *Ibid.*, 133, Preporuka Komiteta ministara Saveta Evrope je usvojena 1992. godine, a izmenjena na 752 sastavku 16.05.2021. godine. Preporuka je dostupna na: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=-09000016804c9dbb. 08.10.2022. godine. Definicija u preporuci koju predviđa član 2, tačka 1, stav a, glasi: „sport označava sve forme fizičke aktivnosti, koje kroz neformalno ili organizovano učešće imaju za cilj da iskažu ili poboljšaju fizičku spremnost i mentalno blagostanje, kreirajući socijalne odnose i postizujući rezultate na takmičenjima na svim nivoima.”

⁷ Čl. 2 Zakona o sportu - „*Sl. glasnik RS*”, br. 10/2016, predviđa da je sport delatnost od posebnog značaja za Republiku Srbiju i da je sport „deo fizičke kulture koji obuhvata svaki oblik organizovanog i neorganizovanog obavljanja sportskih aktivnosti i sportskih delatnosti od strane fizičkih i pravnih lica u sistemu sporta, u cilju zadovoljenja potreba čoveka za stvaralaštvom, afirmacijom, fizičkim vežbanjem i takmičenjem sa drugima”.

⁸ Više kod K. Foster, „LexSportiva: Transnational Law in Action, LexSportiva: What is Sports Law?“, *ASSER International Sports Law Series*, 2012, 235-250.

⁹ Više kod T. Davis, „What is Sports Law?“, LexSportiva; What is Sports Law?, 1-34, *ASSER International Sports Law Series*, 2012, objavljeno u *International Sports Law Journal (ISLJ)*, 2010, 20-25

¹⁰ Zakon o sportu, *Sl. glasnik RS*, br. 10/2016.

na koje se primenjuju pravila tog zakona. Nije na odmet ovde ponoviti da je nacionalni sportski savez (koji može biti granski, za oblast sporta ili teritorijalni), savez čiji su ciljevi, zadaci i delovanje u oblasti sporta usmereni na teritoriju Republike Srbije i koji je otvoren za učlanjenje lica sa teritorije Republike Srbije. Statut FSS definiše FSS kao nezavisnu, dobrovoljnu, nedobitnu organizaciju koja se može udruživati u skladu sa sportskim zakonodavstvom Republike Srbije, osnovanu u javnom interesu 28. avgusta 1948. godine na neodređeni period¹¹. FSS je član Unije evropskih fudbalskih saveza (eng.: Union of European Football Associations – UEFA) i Međunarodne federacije fudbalskih saveza (fra.: Federation Internationale de Football Association - FIFA). Kao nacionalni granski sportski savez, FSS uređuje putem sportskih pravila obavljanje sportskih aktivnosti i sportskih delatnosti u oblasti fudbala na teritoriji Republike Srbije¹². Organi FSS, kako su isti definisani Statutom FSS, su skupština, izvršni odbor, odbor za hitna pitanja, predsednik, nadzorni odbor, odbor za sprovođenje izbora, veće za rešavanje sporova FSS, pravna tela i generalni sekretar¹³, s tim da FSS ima i stalne komisije i ad hoc komisije, kao konsultativna tela¹⁴. Sam Statut FSS sadrži veliki broj istovrsnih rešenja kao FIFA Statut od 13.06.2018. godine¹⁵.

Veće za rešavanje sporova FSS („Veće“ ili „Veće za rešavanje sporova“) je, dakle, organ FSS, uspostavljen statutom FSS, čiji sastav, način izbora, način glasanja i donošenja odluka definiše Statut FSS. Odredbe Statuta FSS o Veću nisu obimne. Upravo suprotno, Statut FSS se, inherentno i isključivo, Većem bavi samo u jednom članu, u kojem sažima pravila o Veću, i to o sastavu Veća, elementima načina izbora sastava Veća, načinu donošenja odluka Veća. Dalje uređenje celokupnog funkcionisanja Veća prepušta poslovniku Veća.¹⁶

Naime, Statutom FSS je predviđeno da Veće za rešavanje sporova čine predsednik, potpredsednik i šest ostalih članova. Dakle, Veće čini ukupno osam članova¹⁷. Predsednik i potpredsednik, kako je to izričito navedeno Statutom FSS, su nezavisni u skladu sa kriterijumima nezavisnosti iz člana 61 stava 2 Statuta FSS, a njih zajednički predlažu predstavnici klubova i igrača, s tim da, ukoliko se dogovor ne postigne u roku od pet dana od trenutka koji zadaje Izvršni odbor FSS, taj Odbor ima pravo i obavezu da sastavi listu od tri kandidata za predsednika Veća, a predstavnici klubova i igrača biraju tajnim glasanjem jednog od predloženih kandidata. U slučaju da nijedan kandidat ne dobije makar četiri glasa, izbor predsednika biće određen žrebom koji sprovodi generalni sekretar

¹¹ Čl. 2 Statuta FSS od 29.11.2021. godine, *Službeni list FSS „Fudbal“*, vanredni br. 22/2021, („Statut FSS“). chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://fss.rs/wp-content/uploads/2019/07/Statut-Fudbalskog-saveza-Srbije.pdf, 15.10.2022. godine.

¹² Čl.3, st. 1 tačka 19 Zakona o sportu

¹³ Čl. 39, st. 1 Statuta FSS

¹⁴ Čl. 39, st. 2 Statuta FSS

¹⁵ V. FIFA Statuti od 13.06.2018. godine (Eng: „FIFA Statutes, August 2018 edition“), <https://docs.google.com/viewerng/viewer?url=http://new.tff.or.tz/wp-content/uploads/2019/02/the-fifa-statutes-2018.pdf>, 15.10.2022. godine.

¹⁶ Ovo se može uzeti kao značajno zbog toga što poslovnik, shodno Statutu, donosi izvršni odbor VSS. Bez ikakvih aluzija, na osnovu ovog pravila o ustoličenju nadležnosti izvršnog odbora se može zaključiti odnos „korporativne“ moći unutar organizacije FSS.

¹⁷ Čl. 2, st. 1 Poslovnika o radu Veća

u prisustvu predstavnika klubova i igrača, s tim da isti postupak važi i za izbor potpredsednika. Tri člana Veća imenuju predstavnici klubova, a tri predstavnici igrača.¹⁸ Veće za rešavanje sporova donosi odluke isključivo u sastavu od tri člana tj. predsednika ili potpredsednika, jednog člana koji predstavlja klubove i jednog člana koji predstavlja igrače.¹⁹ Rad Veća za rešavanje sporova uređuje se Poslovníkom veća za rešavanje sporova koji usvaja izvršni odbor FSS²⁰, a odluke koje donese Veće za rešavanje sporova mogu se uputiti Sportskom arbitražnom sudu sa sedištem u Lozani (CAS), u skladu sa članom 92 i 93 Statuta FSS.²¹

Radi ispravnog i celokupnog razumevanja položaja Veća kao organa FSS, njegove uloge kao tela sa nadležnošću i ingerencijama za rešavanje sporova utvrđenih Poslovníkom o radu Veća, neophodno je imati u vidu nekoliko odredbi Statuta FSS koji postavljaju osnov za postupanje Veća kao tela za rešavanje sporova, koje ima ingerencije da donese odluke koje su obavezujuće za stranke u takvom sporu. Naime, shodno odredbama Statuta FSS, FSS je nadležan za rešavanje sporova u nacionalnim okvirima tj. sporova između strana koje pripadaju FSS ili su pridruženi FSS.²² Takođe, kako to Statut FSS izričito propisuje, članovi FSS su dužni da u svoje statute ugrade odredbe kojima priznaju nadležnost Veća, s tim da je Statutom FSS izričito pripisana odnosno naznačena mogućnost da CAS podnesu tužbu protiv odluka Veća. Pored toga, izričito je propisana i obaveza da su svi članovi FSS dužni da u svoje statute ugrade i mogućnost da Sportskom arbitražnom sudu sa sedištem u Lozani (CAS) podnesu tužbu protiv odluka Veća za rešavanje sporova FSS²³. Dalje, Statut FSS izričito predviđa da se protiv konačnih odluka proisteklih iz pravnih postupaka ili sporova vođenih od strane FSS u koje su uključeni članovi FSS, lige, članovi liga, klubovi, članovi klubova, igrači i službena lica, može podneti tužba Sportskom arbitražnom sudu sa sedištem u Lozani (CAS), uz određivanje roka od 10 dana od dana prijema konačne odluke.²⁴

Dakle, (kako je opredeljeno - nacionalni) domašaj nadležnosti i, još značajnije, obaveznosti postupanja Veća kao tela za rešavanje sporova, proizlazi iz gore navedene pravne forme FSS, kao nacionalnog granskog sportskog saveza, te Veća kao organa FSS nadležnog za rešavanje sporova, a posebno i iz odredbe Statuta FSS koja sadrži obavezu da svi članovi FSS inkorporišu u sopstvena pravila priznanje nadležnosti Veća²⁵. Na ovaj način, obezbeđena²⁶ je nadležnost

¹⁸ Čl. 63, st. 1 Statuta FSS.

¹⁹ Čl. 63, st. 2 Statuta FSS.

²⁰ Čl. 63, st. 3 Statuta FSS.

²¹ Čl. 63, st. 4 Statuta FSS.

²² Čl. 93, st. 1 Statuta FSS.

²³ Čl. 92, st. 2 Statuta FSS.

²⁴ Čl. 92, st. 1 Statuta FSS.

²⁵ Ovo pravilo izaziva posebno interesovanje, posmatrano iz prizme nauke i prakse (nacionalnog tj. domaćeg) arbitražnog prava. Inherentna pravna činjenica u arbitraži, kao alternativnom načinu rešavanja sporova u najširem smislu, jeste saglasnost, koja je ovde nametnuta kao obaveza određenih adresata te obaveze, kroz jednostrani interni pravni akt FSS, kao nacionalnog granskog sportskog saveza. Ipak, međusobno dejstvo ovih principa i efekti ovog rešenja prevazilaze granice i cilj ovog rada.

²⁶ Imajući u vidu položaj FSS kao granskog nacionalnog saveza, nadležnost Veća i opseg ove odredbe koja obezbeđuje nadležnost bi se mogla okarakterisati ne samo kao široka, već gotovo neizbežna.

Veća, jer je za očekivati da će svi akteri postupiti u skladu sa svojom obavezom da inkorporišu pravila o nadležnosti Veća, a sa tim, obezbeđen je i širok značaj normi Veća, jer nastoji da primenu pravila o rešavanju nastalih sporova i nadležnost Veća za rešavanje tih sporova bude neizostavna²⁷.

Dalje sprovođenje (sve)obuhvatnog domašaja nadležnosti Veća FSS se izražava i kroz Statutom FSS ustanovljeno pravilo o obaveznosti obraćanja Veću FSS kada su u pitanju sporovi sa međunarodnim elementom koji nastanu iz, ili se odnose na primenu Statuta FSS, kao i pravilnika, direktiva i odluka FIFA ili UEFA. Pravilo iz Statuta FSS, upućujući na statute FIFA odnosno UEFA²⁸, precizno određuje i predviđa da se Sportskom arbitražnom sudu sa sedištem u Lozani (CAS), za sporove, ovlašćeni podnosilac može obratiti samo na²⁹ poslednjoj instanci, tj. tek po sprovedenom postupku pred Većem FSS. Ipak, određujući (nacionalni) domašaj nadležnosti FSS (pa time i Veća FSS), Statut FSS izričito predviđa da su FIFA i/ili UEFA nadležne za rešavanje međunarodnih sporova, pojašnjavajući da se misli na sporove između strana koje pripadaju različitim savezima i/ili konfederacijama u skladu sa odgovarajućim pravilima³⁰.

Posmatrajući odredbe Statuta FSS koje regulišu rešavanje sporova, a u okviru nadležnosti FSS, odredbe koje regulišu nadležnost u sporovima FSS, a (ne) posredno i Veća FSS, Statutom FSS je propisano da je FSS nadležan za rešavanje sporova u nacionalnim okvirima tj. sporova između strana koje pripadaju FSS ili su pridruženi FSS³¹. Od značaja je napomenuti da je Statutom FSS izričito predviđeno da će FSS obezbediti da i FSS i svi subjekti koji su u nadležnosti FSS u potpunosti poštuju odluke koje donesu nadležna tela FIFA ili Sportski arbitražni sud sa sedištem u Lozani (CAS)³². Sada se već nedvosmisleno može zaključiti da je granica nadležnosti FSS, pa time i Veća, postavljena izuzetno široko. Posmatrajući samo formulaciju da je FSS nadležan za „rešavanje sporova“, iako formulacija ne sadrži proširenje opsega nadležnosti *ratione materiae* koristeći opštu zamenicu „svi“ (u kom slučaju bi formulacija glasila da je FSS nadležan za „rešavanje svih sporova“), kao ni formulaciju „bilo kog“ (u kom slučaju bi formulacija glasila da je FSS nadležan za „rešavanje bilo kog/bilo kojih spora/sporova“), koje nisu neuobičajene za ove vrste odredbi, i neretko osporene u smislu važnosti, već se dolazi do zaključka da se radi o nadležnosti najširih granica, posebno budući da

²⁷ Postavlja se pitanje koje su posledice povrede ove obaveze, kao i izazovi uvođenja, implementacije i primene klauzule o nadležnosti Veća u svakom pojedinačnom slučaju tj. pojedinačnom pravnom aktu odnosno pravnom poslu. Imajući sve te faktore u vidu, ovde ćemo se ovde zadržati na izlaganju sistemskog rešenja „spuštanja“ obaveza inkorporacije pravila o nadležnosti Veća, za potrebe ovog rada.

²⁸ Posmatrajući ovu odredbu kroz prizmu i pravila arbitražnog prava, posebno pravno pitanje predstavlja postavljanje pravila na način koji, korišćenjem drugih pravnih akata, određuje opseg primene.

²⁹ Pri nekom od narednih redakcija internih akata FSS, autor smatra da bi mnogo jasnija jezička formulacija i iskorišćen prilog „kao“, a ne „na“, u kom slučaju bi odredba člana 92 stava 3 Statuta FSS glasila da se „sporovi sa međunarodnim elementom koji nastanu iz, ili se odnose na primenu Statuta, pravilnika, direktiva i odluka FIFA ili UEFA mogu samo kao poslednjoj instanci biti podneti Sportskom arbitražnom sudu sa sedištem u Lozani (CAS), kako je to precizirano u statutima FIFA i UEFA.“

³⁰ Čl. 93, st. 2 Statuta FSS.

³¹ Čl. 93, st. 1 Statuta FSS.

³² Čl. 93, st. 3 Statuta FSS.

nadležnost postoji „u nacionalnim okvirima“, a pojašnjavajući *ratione materiae* da se radi o „sporovima između strana koje pripadaju FSS ili su pridruženi FSS“³³. Neizostavna odredba koja predstavlja implementaciju doktrine „*competence competence*“ jeste pravilo iz odredbe koja je sadržana u članu 11 Poslovnika, kojom je izričito predviđeno da Veće može odlučivati o svojoj nadležnosti³⁴.

Nadovezujući se na prethodno navedeno, a predstavljajući celokupan opseg ovlašćenja FSS, radi što sveobuhvatnijeg poimanja nadležnosti i uloge Veća kao institucije za rešavanje sporova, bitno je imati u vidu šta Statut FSS predviđa kao sankcije odnosno koja ovlašćenja to pravna tela FSS imaju u njihovom konkretnom delovanju. Ta ovlašćenja podrazumevaju izricanje (disciplinskih) mera protiv članova i klubova odnosno drugih pravnih lica³⁵ i mera protiv pojedinaca³⁶, s tim da se mogu doneti i odluke kao i drugi dodatak merama, kada takva odluka i drugi dodatak merama definiše kako će biti izvršena konkretna mera i// ili usmeruje odnosno navodi predmetnu stranu(e) kako da deluje(u)³⁷, te da se svi pravni postupci sprovedeni od strane tela FSS, u slučaju osporavanja ishoda tih pravnih postupaka, imaju rešiti (konačnom) odlukom Veća.

Konačno, Poslovnik Veća predviđa da je Veće nadležno da postupa u sporovima koji se odnose na povredu međusobnih prava i obaveza koji su definisani ugovorom o angažovanju koji se zaključuju između klubova i igrača/trenera, kao i za sporove koji se odnose na ugovornu stabilnost, uz određenje da, kada se radi o klubovima koji pripadaju FSS, Veće je takođe nadležno za postupanje u sporovima koji se odnose na isplatu naknade troškova u uloženi razvoj igrača odnosno principa solidarnosti³⁸. Sva ova pravila su od posebnog značaja za razumevanje primenjivih (materijalnih i procesnih) pravila koje Veće FSS primenjuje prilikom rešavanja pojedinačnih sporova, kao i potencijala i razvojnih šansi za sportsko³⁹ pravo u okviru fudbalskog sporta, a kako će biti izloženo u nastavku, nakon pojedinačne analize određenih odredbi Poslovnika, koje su relevantne za cilj ovog rada.

³³ Što, jasno je, predstavlja formulaciju koja je šira od „članovi“.

³⁴ Čl. 11 Poslovnika. Zakon o arbitraži - „*Sl. glasnik RS*“, br. 46/2006, u čl. 28, takođe sadrži pravila koja predstavljaju implementaciju ovog principa arbitražnog prava (arbitražni sud može da odlučuje o svojoj nadležnosti uključujući i odlučivanje o postojanju ili punovažnosti sporazuma o arbitraži). Više o obimu, elementima sporazuma o arbitraži, doktrini *competence competence* i *severability* doktrini v. kod N. Blackaby et al., *Refldern and Hunter on International Arbitration*, Oxford University Press, 2009, 255-289.

³⁵ Čl. 67, st. 1 Statuta FSS. Disciplinske mere protiv članova, klubova ili drugih pravnih lica su: opomena, kazna, poništenje rezultata utakmice, odluka da se utakmica ponovo odigra, oduzimanje bodova, registrovanje utakmice zbog izostanka, oduzimanje nagrade, zabrana transfera, odigravanje utakmica bez prisustva publike, odluka o suspenziji terena (stadiona), odluka da se utakmica igra na drugom stadionu, diskvalifikacija iz tekućeg takmičenja i/ili isključenje iz budućih takmičenja, kao i druge mere utvrđene disciplinskim pravilnikom FSS, odnosno pravilnicima o licenciranju klubova ili odlukom o etičkom kodeksu i standardima ponašanja članova FSS.

³⁶ Čl. 68, st. 1 Statuta FSS. Disciplinske mere protiv pojedinaca koje se mogu doneti su opomena, kazna, suspenzija za određeni broj utakmica ili na određeno vreme, suspenzija vršenja funkcije na određeno vreme, kao i druge mere utvrđene disciplinskim pravilnikom FSS, odnosno pravilnicima o licenciranju klubova ili odlukom o etičkom kodeksu i standardima ponašanja članova FSS.

³⁷ Čl. 66, st. 3 Statuta FSS.

³⁸ Čl. 9 Poslovnika.

³⁹ Prevažadno sportskog prava u okviru fudbalskog sporta u Republici Srbiji, ali i sportskog prava u Republici Srbiji uopšte.

4. ANALIZA POSLOVNIKA U CELOSTI, KAO I POJEDINIH, ODABRANIH ODREDBI

Poslovnik ima ukupno 38 članova, a sadrži, između ostalog, odredbe o izvorima prava koje primenjuje u rešavanju sporova; broju članova i mandatu članova; postojanju i imenovanju sekretara Veća; kvalifikacijama odnosno svojstvima članova, te broju članova Veća koji odlučuju u pojedinačnom slučaju; načinu i vremenu predlaganja članova Veća, sadržini tužbe i odgovora na tužbu, kao i rokovima za njihovo podnošenje; izuzeću (nezavisnosti i nepristrasnosti) članova Veća; prestanku funkcije predsednika, potpredsednika ili člana Veća po sili zakona i razrešenjem; zameni člana Veća kojem je prestao mandat; nadležnosti u sporovima koji se odnose na povredu ugovora, ugovornu stabilnost i sporovima za isplatu naknade troškova uložених u razvoj igračа odnosno principa solidarnosti; pravilo o mogućnost odlučivanja o sopstvenoj nadležnosti (doktrina *competence competence*) i o prigovoru nenadležnosti; o raspravnom načelu i o prekluziji; o protivtužbi; mešanju; spajanju postupaka; dostavljanju; raspravi; slobodnoj oceni dokaza; ediciji isprava; saslušanju svedoka; veštačenju; pravilo o mogućnosti određivanja procesnih rokova; hitnosti predmeta u kojima se traži raskid ugovora; mogućnosti određivanja privremene mere; odlukama koje donosi; sadržini i formi odluka, uz rokove za donošenje i dostavljanje odluka; mogućnosti poravnanja; ispravku; dopunskoj odluci; međuodluci i delimičnoj odluci; žalbi na odluku Veća; isključenju odgovornosti FSS; tarifi troškova postupka pred Većem; predjmu troškova izvođenja dokaza; temporalnoj primeni.

Govoreći o odredbama Poslovnika kao opštem pravnom aktu koji sadrži procesna pravila po kojima će postupati prilikom vršenja svojih nadležnosti odnosno prilikom rešavanja sporova, veoma je bitno da sam Poslovnik izričito određuje na osnovu čega odnosno primenom kojih pravila i izvora prava će donositi odluke. Odredbama koje propisuje član 1 Poslovnika, predviđeno je da će Veće u svom radu odlučivati na osnovu materijalno pravnih normi određenih Statutom FSS, kao i na osnovu drugih opštih akata i propisa FSS, te da će analogno primenjivati Statut FSS i pravilnike FIFA u situacijama kada akti FSS ne regulišu datu situaciju, kao i da će Veće u svom radu primenjivati i relevantne pozitivnopravne zakonske propise Republike Srbije⁴⁰. Iz navedenih formulacija teksta ovog člana, iako proizilazi da postoji određena hijerarhija pravnih izvora koje Veće primenjuje prilikom rešavanja sporova iz svoje nadležnosti, autor smatra da ta hijerarhija ne proizilazi jasno i nedvosmisleno⁴¹. Međutim, na drugom mestu u Poslovniku, izričito je propisano da postupajuće Veće donosi odluke primenom propisa FSS, FIFA i UEFA, kao i relevantnih propisa koji se mogu primeniti na predmet spora⁴². Ipak, jasno je da će Veće najpre pri sačinjavanju

⁴⁰ Čl. 1, st. 2, 3 i 4 Poslovnika.

⁴¹ Čini se da je ovo moglo biti postignuto odredbom koja to pojašnjava odnosno izričito reguliše.

⁴² Čl. 26, st. 1 Poslovnika.

pravničkog silogizma, odgovarajuću donju premisu tražiti u svim opštim aktima FSS, dajući primat Statutu FSS, kao najvišem pravnom aktu u tom ustrojstvu, kao i analognu⁴³ primenu statuta i pravilnika FIFA u slučaju postojanja pravnih praznina (*lacuna iuris*), uz primenu relevantnih pozitivnopravnih zakonskih⁴⁴ propisa Republike Srbije.

Poslovnik sadrži opredeljenje da predsednik Veća i potpredsednik Veća moraju biti kvalifikovani pravnici i moraju ispunjavati uslove nezavisnosti propisane članom 61 stav 2 Statuta FSS⁴⁵. Pravila koja predviđa član 61 stav 2 Statuta FSS su pravila o Nadzornom odboru odnosno uslovima za izbor člana Nadzornog odbora. Ti uslovi podrazumevaju: da član nadzornog odbora i bilo ko od članova njegove uže porodice u poslednje četiri godine pre njihovog prvog mandata ne obavljaju ili nisu obavljali izvršnu funkciju u FSS, u nekom od članova FSS, u ligi ili fudbalskom klubu (uključujući povezana lica) niti da imaju ili su imali tokom četiri godine koje prethode njihovom inicijalnom mandatu bilo kakav bitan poslovni odnos sa FSS, jednim od njegovih članova, ligom ili fudbalskim klubom (uključujući bilo koje od njihovih povezanih društava/organizacija), uz određenje da član uže porodice označava srodnike prvog stepena u ushodnoj i nishodnoj liniji i pobočne srodnike do drugog stepena⁴⁶. Navedena definicija i kriterijumi nezavisnosti, ipak su uži od onih koju za standard nezavisnosti predviđa FIFA Propisi o upravljanju od 25.06.2020. godine, koja predviđa, između ostalog, proširenja domašaja odredbe npr. definicija „bliske porodice“⁴⁷ obuhvata i svako lice koje se nalazi u odnosu koji je istovrsan odnosu bliske porodice za koju ta osoba pruža finansijsku podršku; definiše materijalni poslovni odnos i dr.⁴⁸

⁴³ Autoru je posebno zanimljiv izbor donosioca Poslovnika da koristi termin „analogno“, naspram termina „shodno“, te se postavlja pitanje da li je izbor donosioca Poslovnika bio svestan, te da je cilj donosioca Poslovnika upravo primena analogije kao jednog od tumačenja pravnih normi i proširenje opsega delovanja određenih normi odnosno poređenja sličnog sa sličnim radi izvođenja posrednog zaključka ili, pak (ono što se čini da je bila namera donosioca Poslovnika) zapravo odgovarajuća tj. shodna primena pravila (koja ne podrazumeva samo analogiju kao vrstu tumačenja, već sveobuhvatnu analizu i primenu pravila saobrazno prirodi prava, obaveze ili pravnog odnosa između pravila koje postoji i materije koju uređuje). Navedeno terminološko opredeljenje ne treba olako shvatiti, jer analogija u pravu ima brojne specifičnosti, a ona može biti vrlo značajan alat za iznalaženja pravnog smisla određene norme. Od značaja je napomenuti da su u pravu relevantne veze između osobenosti određenog slučaja s njenim normativnim posledicama, te opšti praktički principi koji stoje u osnovi normativnih posledica kao njihova svrha (V. G. Dajović, „Shvatiti analogiju ozbiljno: uloga zakonske analogije u stvaranju i tumačenju prava“, *Pravni zapisi*, 2/2020, 461 – 503

⁴⁴ Ovde se postavlja pitanje da li je navedena formulacija svesna namera donosioca Poslovnika da potencijalno, u korist izbegavanja stvaranja aberativnih odluka na najširem mogućem planu, a na osnovu diferencijacije pri primeni podzakonskih akata, opredeljuje primenu samo zakonskih normi. Iako se jezičkim tumačenjem može doći do ovakvog zaključka, a navedena formulacija se jednostavno mora shvatiti kao uzimanje u primenu celokupnog korpusa imperativnih normi celokupnog pozitivnog prava, a ne samo zakonskih normi, sadržanih u zakonu, kao izvoru prava u formalnom smislu.

⁴⁵ Čl. 4, st. 1 Poslovnika.

⁴⁶ Čl. 61, st. 2 Statuta FSS.

⁴⁷ Na engleskom: „immediate family“ odnosno „immediate family member“.

⁴⁸ V. FIFA Propise o upravljanju od 25.06.2022. godine (Eng.: „FIFA Governance Regulation“), *chrome-extension://efaidnbmninnbpcapjpcgiclfndmkaj/https://digitalhub.fifa.com/m/50d9e7969b79704e/original/h3i41a7k-glufuopfhbtu-pdf.pdf*, 15.10.2022. godine.

Dalje, Poslovnik sadrži pravilo o poverljivosti podataka koje predviđa da predsednik, potpredsednik i članovi Veća su u obavezi da sve podatke i informacije do kojih dođu tokom obavljanja svojih funkcija i dužnosti čuvaju kao poslovnu tajnu^{49 50 51}.

Što se tiče postupka izbora članova veća, Poslovnik predviđa da Veće donosi odluke u veću koje se sastoji od tri člana, uz zastupljenost predstavnika igrača, predstavnika klubova (koji se biraju sa odgovarajuće liste članova Veća, dok će predsednik ili potpredsednik Veća predsedavati svakim konkretnim većem⁵². Radi izbegavanja nedoumica, Poslovnik izričito predviđa da stranke u postupku ne mogu predlagati za članove konkretnog veća predsednika ili potpredsednika Veća, s obzirom da su ove funkcije, same po sebi, po položaju i isključivo predsednici konkretnog veća. Sam izbor se čini prilikom podnošenja tužbe odnosno odgovora na tužbu, u veoma kratkim rokovima⁵³. Kada je reč o nezavisnosti i nepristrasnosti odnosno postojanju opravdane sumnje po pitanju ovih kvaliteta svih članova Veća, kao i članova konkretnog veća, Poslovnik predviđa da će se taj član odmah povući iz postupka, te da opravdana sumnja postoji u slučaju postojanja zainteresovanosti člana veća, direktno ili indirektno, lično ili kao predstavnik zainteresovanog pravnog lica, kao i u slučaju kada je klub postupajućeg člana veća umešan, ili supružnik, neposredni srodnik ili srodnik zastupnika/predstavnika, ili postoji bilo kakav zavisni odnos, blisko prijateljstvo ili neprijateljstvo sa jednom od strana u postupku ili njenim zastupnikom⁵⁴. Obrazloženi pisani prigovor protiv člana veća u odnosu na koga postoji opravdana sumnja u njegovu nezavisnost i nepristrasnost podnosi se u roku od pet dana od dana saznanja za postojanje razloga, pod pretnjom prekluzije, a odluka o izuzeću ne mora biti obrazložena⁵⁵, a kao jedan od razloga za prestanak funkcije predsednika, potpredsednika ili člana Veća, predviđa se i postojanje teže povrede načela nepristrasnosti i nezavisnosti

⁴⁹ Član 4 stav 4 Poslovnika.

⁵⁰ Prema članu 2 stavu 1 tački 1) Zakonu o poslovnoj tajni – „*Sl. glasnik RS*“, br. 53/2021, poslovnom tajnom se smatraju informacije koje ispunjavaju sledeće uslove: (1) predstavljaju tajnu jer nisu u celini ili u pogledu strukture i skupa njihovih sastavnih delova opšte poznate ili lako dostupne licima koja u okviru svojih aktivnosti uobičajeno dolaze u kontakt sa takvom vrstom informacija; (2) imaju komercijalnu vrednost jer predstavljaju tajnu i (3) lice koje ih zakonito kontroliše je u datim okolnostima preduzelo razumne mere kako bi sačuvalo njihovu tajnost, s tim da se razumnim merama za očuvanje tajnosti informacija smatraju se, između ostalog, izrada internog akta o rukovanju poslovnom tajnom i krugu lica i njihovim pravima i obavezama prilikom rukovanja poslovnom tajnom, mere fizičke ili elektronske zaštite pristupa i rukovanja poslovnom tajnom, označavanje dokumenata oznakom „poslovna tajna“ ili sličnom oznakom, ograničavanje pristupa prostorijama i datotekama u kojima se nalaze informacije koje se smatraju poslovnom tajnom ili zaključivanje ugovora o poverljivosti, odnosno neotkrivanju poverljivih informacija sa licima koja potencijalno mogu da dođu u posed poslovne tajne, uključujući zaposlene, poslovne partnere, spoljne saradnike i konsultante, odnosno potpisivanje izjava o poverljivosti ili neotkrivanju poverljivih informacija od strane navedenih lica. Zbog navedenog bližeg propisivanja pojma i sadržine pojma poslovne tajne, od ključnog je značaja da organizacije na sistemskom nivou uvedu okvir za čuvanje poslovne tajne.

⁵¹ O poverljivosti u arbitraži, sa posebnim naglaskom na međunarodnu arbitražu, v. kod N. Blackaby et al., *Ref-dern and Hunter on International Arbitration*, 2145-2152.

⁵² Čl. 4, st. 2 Poslovnika.

⁵³ Čl. 5 Poslovnika.

⁵⁴ Čl. 6, st. 1 i 2 Poslovnika.

⁵⁵ Čl. 6, st. 3 i 4 Poslovnika.

u radu i odlučivanju⁵⁶. Rok od pet dana predviđen je za dostavljanje predloga novog člana konkretnog veća, u situaciji u kojoj prestane dužnost članu veća⁵⁷. O prigovoru nadležnosti, odlučuje postupajuće veće, s tim da to može učiniti u posebnoj odluci, ali i u odluci o predmetu spora u konkretnom postupku, a u slučaju da konkretno veće nije konstituisano, o tom prigovoru odlučuje predsednik, odnosno potpredsednik Veća. Postupak pred Većem je u svim bitnim elementima definisan Poslovnikom.

Postupak se pokreće tužbom. Pored drugih osnovnih (uobičajenih) elemenata koje tužba mora da sadrži⁵⁸, Poslovník predviđa pravila o prilaganju dokaza uz tužbu. Tužba sadrži činjenice na kojima se zasniva, a tužilac je dužan da dostavi dokaze na kojima se činjenice iz tužbe potvrđuju, kao i predloge drugih dokaza, a sve raspoložive dokaze, stranke su dužne Veću da dostave bez odlaganja sa prvom radnjom koju u postupku preduzimaju, a novi dokazi neće biti uzeti u obzir ukoliko nisu u skladu sa pravilima koja su predviđena članom 20 Poslovnika⁵⁹. S tim u vezi, ta pravila predviđaju da postupajuće veće odlučuje o izvođenju dokaza na predlog stranaka ili po svojoj inicijativi, posebno vodeći da se na taj način ne zloupotrebljavaju procesna ovlašćenja i da se nepotrebno ne odugovlači postupak⁶⁰, uz ograničenje da postupajuće veće može, kako bi se sprečilo odugovlačenje, ostaviti strankama⁶¹ u postupku rok do kog mogu da iznose nove činjenice i predlažu nove dokaze, a istekom tog roka, nijedna stranka više to neće moći da učini⁶². Veće ima ovlašćenje da naloži direktnom i indirektnom članu FSS da dostavi relevantne podatke ili dokaze koji se nalaze u njegovom posedu, pod pretnjom pokretanja disciplinskog postupka⁶³.

Po prijemu tužbe, predsednik odnosno potpredsednik Veća će u postupku prethodnog ispitivanja uslova za vođenje postupka odrediti i visinu iznosa obaveze uplate naknade za angažovanje i rad veća, a u skladu sa članom 4 Odluke o naknadama i troškovima u postupcima pred Većem⁶⁴, s tim da je rok za uplatu naknade za angažovanje određen samim Poslovnikom, uz sankciju fikcije povlačenja tužbe u slučaju neispunjenja obaveze plaćanja ove naknade⁶⁵. Tek nakon prijema dokaza o uplati, Veće upućuje tužbu tuženom na odgovor⁶⁶. Samu tarifu

⁵⁶ Čl. 7 st. 1, alineja 3 Poslovnika.

⁵⁷ Čl. 8 Poslovnika.

⁵⁸ Čl. 13, st. 2 Poslovnika predviđa da tužba mora da sadrži sve što je potrebno da bi se po istoj moglo postupati, a naročito :označenje Veća, ime i prezime, odnosno poslovno ime pravnog lica, prebivalište ili boravište, odnosno sedište stranaka, njihovih zastupnika odnosno punomoćnika ako ih stranke imaju, opis predmeta spora i zahtev koji se postavlja, visinu vrednosti spora, činjenice na kojima se zasniva tužbeni zahtev, dokaze kojima se činjenice iz tužbe potvrđuju, predloge drugih dokaza i potpis podnosioca.

⁵⁹ Čl. 12 Poslovnika.

⁶⁰ Čl. 20, st. 1 Poslovnika.

⁶¹ Svesnim izborom ili omaškom, iako se jasno odredba odnosi na pravila o strankama, kao učesnicima u postupku, Poslovník koristi izraz „strane“.

⁶² Čl. 20, st. 2 Poslovnika.

⁶³ Čl. 20, st. 5 i 6 Poslovnika.

⁶⁴ Čl. 34, st. 2 Poslovnika.

⁶⁵ Čl. 34, st. 2 Poslovnika.

⁶⁶ Čl. 34, st. 3 Poslovnika.

troškova postupka pred Većem utvrđuje izvršni odbor FSS⁶⁷. Za određenje dokaze i procesne radnje, u slučaju da njihovo izvođenje iziskuje troškove, Veće određuje iznos predujma i rok za njegovo polaganje⁶⁸.

Pored pravila o izvođenju dokaza svedočenjem⁶⁹ i veštačenjem⁷⁰, Poslovníkom je izričito predviđeno da rokove za preduzimanje pojedinih radnji za koje rokovi nisu predviđeni Poslovníkom određuje postupajuće veće, vodeći računa o hitnosti postupka i brzini postupanja, naročito u periodu letnjeg i zimskog prelaznog roka, s tim da su postupci u predmetima u kojima se traži⁷¹ raskid ugovora hitni⁷².

Veće, u postupku donosi odluke i rešenja. Odlukama se meritorno odlučuje o osnovanosti i visini tužbenog zahteva⁷³, dok se rešenjem odlučuje u svim ostalim situacijama, odnosno kada odlučuje o nemeritornim pitanjima,⁷⁴. Poslovník ne sadrži odredbu o maksimalnoj dužini trajanja postupka, već sadrži samo rok za dostavu odluke po sprovedenom postupku (koji rok iznosi 15 dana od dana zaključenja glavne rasprave). Sadržaj odluke Veća je propisan Poslovníkom, uz izričito određenje da odluka, između ostalog, mora sadržati pravo ili pravila koja su primenjena i razloge odluke⁷⁵. U slučaju da je stranka nezadovoljna odlukom, Poslovník predviđa da je pravni lek na odluku žalba, koja se podnosi Sportskom arbitražnom sudu u Lozani (CAS), i to u roku od 21 dana od dana prijema odluke Veća. Poslovník izričito predviđa odredbu koja uspostavlja obavezu adresata tj. svim učesnicima u postupku pred Većem da se neće oglušiti o odluke Veća tj. da će pravnosnažnu odluku konkretnog veća izvršiti⁷⁶. U svim pomenutim odredbama Poslovníka, *de lege ferenda*, sadržan je potencijal za razvijanje sportskog prava u Republici Srbiji, ali samo pod uslovom njegove ispravne, pravilne i nediskriminatorne primene, kroz primere najbolje prakse i kroz implementaciju sistemski ustanovljenih rešenja u skladu sa njihovom svrhom.

5. OSVRT NA RAZVOJNE ŠANSE *LEX SPORTIVA* U REPUBLICI SRBIJI

Zapažanje autora jeste da, posmatrajući pravila uspostavljena Poslovníkom, uopšteno, kao seta apstraktnih pravila koji predviđaju mehanizam za rešavanje sporova, ali i posebno, u kontekstu stanja fudbala kao sporta (kao predmeta

⁶⁷ Čl. 34, st. 1 Poslovníka.

⁶⁸ Čl. 35 Poslovníka.

⁶⁹ V. čl. 21 Poslovníka.

⁷⁰ V. čl. 22 Poslovníka.

⁷¹ Ovo je formulacija koja, po mišljenju autora, zahteva neophodnu izmenu, jer se najverovatnije radi o nesvesnom suženju obima primene ove odredbe samo na slučajeve u kojima se zahtev mora zahtevati odnosno, u slučajevima u kojima je isključena primena tzv. vansudskog raskida ugovora..

⁷² Čl. 23, st. 1 i 2 Poslovníka.

⁷³ Čl. 25, st. 1 tač. a) Poslovníka.

⁷⁴ Čl. 25, st. 1 tač. b) Poslovníka.

⁷⁵ Čl. 28, st. 1 tač. v) Poslovníka.

⁷⁶ Čl. 31, st. 1 i 2 Poslovníka.

regulisanja normi sportskog prava u Republici Srbiji), postoji određeni potencijal za razvoj i davanje doprinosa jurisprudenciji sportskog prava, te *lex sportiva* u najširem mogućem smislu. Međutim, istovremeno, nikako se ne može reći da pravila koja sadrži Poslovnik ne sadrže i nedostatke, ali je osvrst na ove nedostatke u ovom radu učinjen sporadično, odnosno samo u slučaju kada je takav nedostatak direktna odnosno teško premostiva prepreka za ostvarenje zapaženog potencijala. Najpre, navedeno ustrojstvo FSS i pozicija FSS kao granskog nacionalnog saveza, posebno ustoličenje pravila o nadležnosti FSS, te time i nadležnosti Veća, kroz obaveznost postupanja Veća kao tela nadležnog za rešavanje sporova, daju Poslovniku značaj izvora (pre svega procesnog) prava koje će biti implementirano u velikom broju slučajeva.

Imajući u vidu domašaj nadležnosti FSS odnosno Veća opisan iznad, posebno uzimajući u obzir pravilo koje obezbeđuje primenu, obaveznost i usklađenost akata FSS sa aktima članova FSS, Veću je nametnuta uloga instance za rešavanje sporova sa potencijalom da gradi unifikovanu, stručnu, profesionalnu i u svemu kvalitetnu praksu, kroz rešavanje u pojedinačnim slučajevima. Nadležnost Veća je ravan koja preseca gotovo čitavu fudbalsku sportsku stvarnost, te se u ovoj ponovno definisanoj ulozi i odgovornosti koja je Veću ukazana, nalazi osnovni potencijal.

Uz obezbeđenu širinu nadležnosti FSS, pa time i Veća, Veće je u mogućnosti da samo odlučuje o svojoj nadležnosti, što bi dalje trebalo da doprinese, kroz delovanje i praksu ovog tela, jasno definisanje graničnih slučajeva o kojima Veće ne može da odlučuje. Dalje, a nadovezujući se na gore navedeno, Veću su date odlike arbitražnog tela, kroz institute „klasičnog“ arbitražnog postupka, čije su osnovne odlike efikasnost, poverljivost, kratko trajanje, delotvornost, fleksibilnost i racionalizacija troškova. Kako je Veće instance koja neminovno prethodi obraćanju Sportskom arbitražnom sudu sa sedištem u Lozani (CAS), očekuje se doslednost i odgovornost Veća pri primeni navedenih pravila „klasičnog“ arbitražnog postupka, kao i pri donošenju odluka i njihovom obrazlaganju, usled široko postavljenih formulacija i ovlašćenja postupajućeg veća, u svakom pojedinačnom postupku. Osnovni sistemski nedostatak i prepreka ovoj razvojnoj šansi, po mišljenju autora, predstavlja upravo okolnost da ne postoji sankcija (dovoljnog intenziteta, u smislu generalne ni specijalne prevencije) u slučaju donošenja nepravilnih odluka nepažnjom, pa čak ni grubom nepažnjom, jer je takva sankcija ograničena samo na namerno preduzimanje nedozvoljenih radnji kako FSS, tako i svih njegovih funkcionera i zaposlenih, članova veća, pa čak i veštaka koji su učestvovali u konkretnom postupku pred pojedinačnim većem, shodno odredbi koju predviđa član 33 Poslovnika^{77 78}.

⁷⁷ Čl. 33 Poslovnika predviđa da, osim u slučaju namerno preduzetih nedozvoljenih radnji, isključena je svaka odgovornost FSS, njegovih funkcionera i zaposlenih, njegovog predsednika, potpredsednika, sekretara, kao i članova veća i veštaka koji su učestvovali u konkretnom postupku, za svaku radnju ili propuštanje vezano za postupak koji je sproveden na osnovu Poslovnika.

⁷⁸ Bez ulaženja u pitanje prirode, punovažnosti i sprovodivosti ovog ograničenja od odgovornosti.

Sve gore navedeno predstavlja samo uspostavljanje platforme za, ono što se nadamo da je cilj, a to je uspostavljanje značajne mogućnosti za primenu ustanovljenih najboljih praksi definicija i implementacija pravnih standarda iz akata FIFA i UEFA, jer se osnovni potencijal, po mišljenju autora, nalazi u sistemski predvođenoj (ne)fleksibilnosti pravila Poslovnika u pogledu primene relevantnih odredbi materijalnog prava, ali posmatranom zajedno sa pravilom iz Poslovnika o (materijalnim) izvorima prava koje Veće primenjuje prilikom donošenja odluka tj. u meritornom odlučivanju. Naime, data je mogućnost tj. pravo i obaveza Veću da analogno primenjuje statut i pravilnike FIFA u situacijama kada akti FSS ne regulišu datu situaciju. Na ovaj način, pravne praznine će biti popunjavane direktnom primenom pravila koja predviđaju akti FIFA, uz izričito predviđanje analogne primene, što se, ukoliko je uzeti da je ovo zaista i bila namera donosioca Pravilnika - davanje prostora Veću za donošenje odluka na osnovu razvijenih koncepata i pravila. Ostaje da se vidi, kroz praksu Veća, da li će razvojne šanse biti iskorišćene. Za kraj, fudbalskom terminologijom, autor veruje da svaki čitalac zna nepisano fudbalsko „pravilo“ o sudbini tima koji svoje šanse ne iskoristi pravovremeno, kao i da izvesnost sudbine koja očekuje takav tim raste pri svakoj neiskorišćenju šansi.

Mitar P. Simonović

LLB, attorney at law

A CHANCE FOR THE DEVELOPMENT OF *LEX SPORTIVA* IN SERBIA? THE COUNCIL FOR DISPUTE RESOLUTION OF THE FOOTBALL ASSOCIATION OF SERBIA THROUGH THE PRISM OF THE AMENDED RULES OF PROCEDURE OF THE COUNCIL

Summary

Leaving aside completely considerations on the remarks of the public on the (un)functionality of the Football Association of Serbia (FAS), this organisation has enacted the new Rules of Procedure (Rules) of the Council for Dispute Resolution (Council). This article aims to give to the readers a utilitarian overview of the provisions and mechanisms envisaged by the new Rules, through a review of its solutions, as a chance for the development of sports law, that is *lex sportiva* in the Republic of Serbia, through the review of individual comparative solutions. The purpose of the article is to, on one hand, present the Rules and its solutions, and on the other and, point out the developmental possibilities, primarily by taking into consideration the significance of the rules contained in the Rules, which significance derives from the scope of competences of the

FAS, and perhaps more significant, from the very procedure before the Council, as necessary steps for the furnishment of the (final) decision before the Court of Arbitration for Sport in Losane (CAS).

Keywords: Lex sportiva; Football Association of Serbia; Council for Dispute Resolution of the Football Association of Dispute Resolution; sports law;

Literatura

- Andonović S., „Pravo na sport kao ljudsko pravo“, *Strani pravni život*, 3/2017
ASSER International Sports Law Series, Frans de Weger – The Jurisprudence of the FIFA Dispute Resolution Chamber TMC Asser Press, 2016
Blackaby N. et al., *Refdern and Hunter on International Arbitration*, Oxford Univesity Press, 2009
Dajović G., „Shvatiti analogiju ozbiljno: uloga zakonske analogije u stvaranju i tumačenju prava“, *Pravni zapisi*, 2/2020
Foster K., „LexSportiva: Transational Law in Action, LexSprotiva: What is Sports Law?“, *ASSER International Sports Law Series*, 2012

Izvori prava

- Poslovnik o radu Veća za rešavanje sporova Fudbalskog saveza Srbije, Službeni list FSS “Fudbal”, br. 02/2022
Zakon o poslovnoj tajni -, „*Sl. glasnik RS*“, br. 53/2021
Zakon o sportu - “*Sl. glasnik RS*”, br. 10/2016
FIFA Statuti od 13.06.2018. godine (Eng: „FIFA Statutes, August 2018 edition“), <https://docs.google.com/viewerng/viewer?url=http://new.tff.or.tz/wp-content/uploads/2019/02/the-fifa-statutes-2018.pdf>, 15.10.2022. godine
Statut FSS od 29.11.2021. godine, *Službeni list FSS „Fudbal“*, vanredni br. 22/2021, („Statut FSS“). <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpgglclefindmkaj/https://fss.rs/wp-content/uploads/2019/07/Statut-Fudbalskog-saveza-Srbije.pdf>, 15.10.2022. godine
Propisi o upravljanju od 25.06.2022. godine (Eng.: „FIFA Governance Regulation“), <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpgglclefindmkaj/https://digitalhub.fifa.com/m/50d9e7969b79704e/original/h3i41a7kg1nfuopfhbtt-pdf.pdf>, 15.10.2022. godine